

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова приймальної комісії

_____ О. Я. Чебикін

«_____» _____ 2019 р.

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ**

**зі спеціальності 014 «Середня освіта (Образотворче мистецтво)»
на здобуття освітнього ступеня «бакалавр»
на базі освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»**

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Фахове вступне випробування на здобуття освітнього ступеня «бакалавр» зі спеціальності 015 Професійна освіта (Дизайн) проводиться для абітурієнтів, що мають освітньо-кваліфікаційний рівень «молодший спеціаліст».

Фахове вступне випробування відбувається шляхом виконання тестового завдання (60 хв.)

Виконання тестового завдання має на меті виявити рівень підготовленості абітурієнтів з основ композиції та кольорознавства, декоративно-прикладного мистецтва та історії мистецтва, змісту основних понять дизайну, знання основних прийомів та положень художніх технік, вміння їх використовувати при виконанні художньо-творчих завдань.

Вступне випробування (співбесіда) має на меті перевірити відповідність знань вступників вимогам програми, оцінити рівень підготовленості абітурієнтів до майбутньої художньо-проектної діяльності, як основної умови для подальшого навчання у вищому навчальному закладі та здобуття освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 015 Професійна освіта (Дизайн)

Тестові завдання містять два варіанти по 30 завдань: 6 завдань з історії мистецтв, 2 завдання з основ композиції, 2 завдання з кольорознавства, 20 завдань з декоративно-прикладного мистецтва.

Оцінювання результатів тестових завдань відбувається за 200-бальною шкалою. При загальному оцінюванні бали, набрані за кожне із завдань, підсумовуються і виставляється загальний бал-оцінка. Оцінка вважається незадовільною, якщо абітурієнт отримав менше 100 балів.

Критерії оцінювання

Рівень	Визначення	Характеристика рівня
100-123 бали	Низький	Абітурієнт не усвідомлює змісту питання, тому його відповідь не має безпосереднього відношення до суті питання. Наявна повна відсутність уміння міркувати
124-149 балів	Задовільний	Рішення завдання носять фрагментарний характер, характеризуються відтворенням знань на рівні запам'ятовування. Абітурієнт поверхово володіє умінням виокремити суттєве, його відповіді супроводжуються другорядними міркуваннями, які інколи не мають безпосереднього відношення до змісту запитання
150 - 174 балів	Достатній	У відповідях допускаються деякі неточності або помилки не принципового характеру. Абітурієнт демонструє розуміння матеріалу на рівні аналізу властивостей. Помітне прагнення абітурієнта логічно розмірковувати при наданні відповіді
175-200 балів	Високий	Абітурієнт дає повну і розгорнуту відповідь на питання білету. Його відповіді свідчать про розуміння навчального матеріалу на рівні аналізу закономірностей, характеризуються логічністю і послідовністю суджень, без включення випадкових і випадання істотних з них

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Історія мистецтва. Стародавній Єгипет: країна і народ, піраміди, ієрогліфи, живопис, скульптура, архітектура, одяг.

Передня Азія: Ассірія, Вавілон, Персія.

Стародавня Греція.

Стародавній Рим: країна, обряди, архітектура, живопис.

Давньохристиянська епоха: боротьба язичництва з християнством, катакомби, базилики і баптистерії, живопис, візантійське мистецтво.

Скульптура, архітектура і утварь епохи Відродження.

Італія в епоху Відродження: розквіт мистецтв, Леонардо да Вінчі, Мікеланджело, Рафаель. Венеція. Тиціан.

Художники до Відродження. Фламандці: Рубенс, Ван Ейк, Тенірс Молодший. Рембрандт, Франс Халс, Доу, Терборх, Метсю, Вауерман, Ван Рейсдал, Поттер.

Іспанія: Рибера, Сурбаран, Веласкес, Мурильо.

Германія в епоху Відродження: Дюрер, Кранах, Гольбейн.

Мистецтва в Європі від епохи Відродження до кінця XVIII сторіччя. Італія: Караваджо, Карраччі, Гвидо Рені, Сальватор Роза, Т'єполо, Баттоні та інші. Франція: Пуссен, Клод Желле, Ле Сюер, Шарль Лебрен, Ватто, Буше, Грез, Давід та інші.

Одяг Середніх віків і Нового часу: Англія (XVII, XVIII і XIX ст.ст.).

Дев'ятнадцяте сторіччя: Франція, Англія в кінці XIX сторіччя, Іспанія, Германія.

Історія українського мистецтва. Мистецтво доісторичної епохи. Розвиток мистецтва новокам'яного віку: кераміка, будівництво. Трипільська культура: будівництво, ткацтво, убрання, кераміка, дрібна пластика.

Мистецтво ранньоісторичної епохи. Мистецтво кімерійського часу: художній метал, чорноліська культура та убрання населення кімерійського часу. Мистецтво скіфів: історичний контекст, будівництво і монументальне мистецтво, декоративноужиткове мистецтво, скіфське вбрання.

Художня традиція кельтів і латинізованих культур: латенська культура, латенізовані культури.

Пам'ятки пізньозарубинецького населення та племен київської культури: кераміка, ювелірні вироби.

Мистецтво середніх віків. Мистецтво Таврії та північного Причорномор'я: містобудування та архітектура (IV – перша половина XIII ст.), містобудування та архітектура (XIII – перша половина XVI ст.), скульптура та архітектурний декор (IV – перша половина XVI ст.), монументальне малярство (IV – перша половина XVI ст.), художні ремесла (IV – перша половина XVI ст.).

Мистецтво племен і народів степу. Гунський та постгунський періоди (кінець IV – друга чверть VII ст.): будівництво та архітектура, опорядження споруд, скульптура та ритовані зображення, художні ремесла.

Мистецтво давніх слов'ян: язичницька традиція. Період антського та с(к)лавинського ранньодержавних об'єднань (V – кінець VII ст.): будівництво, монументальна скульптура, художні ремесла.

Період племінних князівств та їх об'єднань (кінець VII – перша половина IX ст.): будівництво, скульптура, художні ремесла.

Мистецтво періоду удільних князівств (друга половина XIII – перша половина XVI ст.): містобудування та архітектура, скульптура та архітектурний декор, монументальне малярство, іконопис, ілюмінування рукописної книги, художня обробка металу, гончарство, виготовлення художнього скла, гаптування, ткацтво.

Мистецтво другої половини XVI – XVIII століття. Архітектура. Образотворче мистецтво: скульптура, живопис, графіка.

Мистецтво середини XVII – XVIII століття. Архітектура. Образотворче мистецтво: скульптура, живопис, графіка.

Мистецтво другої половини – кінця XVIII століття. Архітектура. Образотворче мистецтво: скульптура, живопис, графіка.

Ренесанс і бароко: український вимір.

Українське мистецтво XIX сторіччя. Архітектура. Образотворче мистецтво. Декоративно-ужиткове мистецтво.

Мистецтво XX століття: архітектура, живопис, український авангард, графіка, скульптура, декоративне мистецтво.

Мистецтво другої половини 1950-х – 1980-х років: архітектура, живопис, графіка, книжкова графіка, скульптура, монументально-декоративне мистецтво, декоративно-ужиткове мистецтво.

Мистецтво 1990-х років: архітектура, візуальне мистецтво, графіка, скульптура, народне мистецтво, професійне декоративне мистецтво.

Основи композиції. Композиція як засіб гармонізації об'єктів дизайну. Роль і значення композицій у професійній діяльності дизайнера. Сфери застосування графічних композицій.

Види композиції в дизайні: площинна, площинно-фронтальна, об'ємна, об'ємно-просторова.

Засоби візуалізації композиції: крапка, лінія, пляма, площина, об'єм, тон, колір, світлотінь, освітлення, матеріал, фактура, текстура.

Композиційні засоби виразності: статика, динаміка, симетрія, асиметрія, контраст, нюанс, рівновага, невірноваженість, ритм, метр, модуль, домінанта, акцент, пропорції і масштаб.

Категорії композиції. Основні закони композиції: закон цілісності,

супідрядності, міри; об'ємно-просторова структура, тектоніка.

Кольорознавство. Загальні питання кольорознавства. Роль кольору в біологічному світі. Значення кольору в житті людини. Поняття про колір в традиційних культурах. Роль кольору в міфологічному мисленні. Сфери використання кольору. Донауковий період у розвитку проблеми кольору. Виникнення і розвиток науки про колір.

Фізичні основи кольору. Хвильова природа кольору. Світло і колір. Кольоровий спектр. Поняття основного кольору. Утворення забарвлення предметів.

Сприйняття кольору. Фізіологічні основи вчення про колір. Органи зору. Процес зорового сприйняття. Особливості зору (аккомодация, денний і сутінковий зір, адаптація, іррадіація, одночасний і послідовний контрасти, кольорові тіні). Кольорова сліпота.

Колір, як компонент дизайну. Закономірності впливу кольору на людину. Оптичний і емоційний вплив кольору (враження однорідності кольору, оптичні елюзії, зорова зміна простору шляхом використання властивостей кольору, психологічний і фізіологічний вплив кольору, асоціації і кольорова символіка, вплив кольору на відстані, вплив в залежності від структури поверхні і характеру матеріалу).

Кольоровий круг. Кольорові гармонії. Круг природніх кольорів по Гете. Ахроматичні кольори. Основні і додаткові кольори. Великий кольоровий круг Освальда. Гармонійні поєднання (однотонні гармонії, гармонії споріднених кольорів, споріднено-контрастних, контрастних і контрастно-додаткових кольорів).

Основи колориметрії. Кількісні оцінки кольору (кольоровий тон, чистота кольору, коефіцієнт відображення кольором світла). Змішування кольорів (складання, субтракція, змішування пігментів). Кольорові моделі. Основи колориметрії. Типи колориметрів. Принцип дії візуального і фотометричного колориметра.

Колір і штучне середовище. Зміна кольорового тону і світлоти при різних видах освітлення. Використання кольору в навчальних, промислових приміщеннях. Кольорове оформлення інтер'єру житлових приміщень. Колір в рекламі. Колір в ландшафтному дизайні. Колір в книжковому оформленні. Кольорові пігменти і барвники.

Декоративно-прикладне мистецтво. Декоративно-прикладне мистецтво, його джерела, своєрідність і художньо-виражальні особливості. Історичні закономірності розвитку декоративної творчості. Основні принципи декоративно-прикладного мистецтва. Види декоративно-прикладного мистецтва і народні художні промисли України.

Українська кераміка. Історія виникнення керамічного промислу. Кераміка, її основні види.

Основні центри виготовлення гончарних виробів в Україні (Київської, Полтавської, Чернігівська області, Поділля, Закарпаття).

Мистецтво витинанки. Історія виникнення промислу. Типологія витинанок. Технічні прийоми виконання витинанок. Матеріали й інструменти для виконання витинанок.

Писанкарство в Україні. Писанкарство - вид декоративно-прикладного мистецтва. Українська писанка. Історія виникнення промислу. Від старовини до сучасності. Типологія писанок. Технологія виготовлення писанок різних видів. Матеріали, барвники, інструменти, необхідні для розпису писанок.

Декоративний розпис. Основи петриківського розпису. Розпис - вид декору предметів побуту. Історія виникнення, виражальні особливості, національний колорит петриківського розпису. Майстри Петриківки. Матеріали та інструменти, необхідні для розпису,

Елементи петриківського розпису.

Художня обробка дерева. Історія виникнення промислу. Принципи класифікації художніх виробів з дерева. Їх асортимент. Методи й прийоми виготовлення виробів з дерева. Основні промисли з виробництва художньої обробки дерева. Промислові об'єднання Західної України, які спеціалізуються з виробництва дерев'яних художніх виробів

Художнє ткацтво, вишивка. Виникнення мистецтва вишивки і ткацтва. Класифікація художніх виробів з вишивкою. Характеристика орнаментальних композицій, що традиційно використовують в українській вишивці і ткацтві. Прийоми стилізації, застосовані у вишивці і ткацтві України. Використання вишивки в прикрасі українського національного костюма. Технічні прийоми і кольорові рішення, що застосовуються у вишивках України. Відмінні риси вишитих і тканих виробів, виготовлених у різних регіонах нашої країни.

Український народний костюм і прикраси. Історія виникнення українського народного костюма. Основні функції національного одягу та їх історична динаміка. Зміст етнічної функції народного національного костюма. Класифікація традиційного українського одягу. Зразки національного одягу поясної групи. Зразки національного одягу натільної групи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алексеев С. О колорите. – 1974.
2. Антонович Є. А., Захарчук-Чугай Р. В., Станкевич М. Є. Декоративно-прикладне мистецтво: навчальний посібник для студентів педагогічних інститутів. – Львів, 1992.
3. Арнхейм Р. Искусство и визуальное восприятие / Р. Арнхейм; [пер. с англ.]. – Москва: Прогресс, 1974. – 392 с.
4. Аронов В. Р. Художник и предметное творчество / В. Р. Аронов. – Москва: – Советский художник, – 1987. – 232 с.
5. Аронов В. Р. Архитектура и дизайн. – М.: ЦНТИ по гражданству, строительству и архитектуре, 1975. – 339 с.
6. Барадулин В. А. Художественная обработка дерева: – М. : Легпромбытиздат, 1989.
7. Бардина Р. А. Изделия народных художественных промыслов и сувениры. – М., 1990.
8. Вильчинский В. М. Учись рисувати. – К. 1989.
9. Волков А. Цвет в живописи. – М. Изобразительное искусство, 1992.
10. Волкотруб И. Т. Основы художественного конструирования / И. Т. Волкотруб. К. : – Вища школа, 1988. – 191 с.
11. Голубева О. Л. Основы композиции / О. Л. Голубева – Москва: Искусство, 2004. – 120 с.
12. Грожан Д. В. Справочник начинающего дизайнера. – Ростов н/Д: Феникс, 2005. – 318 с.
13. Даниленко В. Я. Дизайн: підручник / В. Я. Даниленко. — Х. : ХДАДМ, 2003. — 320 с.
14. Даниэль С. М. Искусство видеть / Даниэль С. М. – Ленинград : Искусство, Ленинградское отделение, 1990. – 223 с.
15. Дмитриева Н. А. Краткая история искусств. От древнейших времен по XVI – М., 1985.
16. Жданова Н.С. Перспектива (учебное пособие) / Н. С. Жданова. – М. : Владос, 2004. – 224 с.
17. Заева-Бурдонская Е. А. Курасов С. В. Формообразование в дизайне среды. Метод стилизации. Учебное пособие. – М.: МГХПУ им С. Г. Строганова, 2008. – 236 с.
18. Зайцев А. Наука о цвете и живопись. – М. Прогресс, 1986.
19. Ильина Т. В. История искусств. Учебное пособие для вузов. - М., 1983.
20. Ковешникова Н. А. Дизайн: история и теория: Учеб. пособие. – М. : Омега-Л, 2005. – 224 с.
21. Кравец В. И. Колористическое формообразование в архитектуре. – Харьков: Вища школа, 1987. – 131 с.

22. Кржавич Д. П., Овсійчук В. А., Черепанова С. О. Українське мистецтво: Навч. посібн.: У 3 ч. – Львів, 2004.
23. Легенький Ю. Г. Від ремесла до творчості: Збірник. – К. 1990.
24. Матенко К. І. Український народний одяг. – К., 1977.
25. Махмудова Х. И. Роспись по дереву. – М., 1987.
26. Михайленко В. Є. Основи композиції / В. Є. Михайленко. – К.: Каравела, 2004. – 304 с.
27. Нестеренко О. И. Краткая энциклопедия дизайна. – М. : Молодая гвардия, 1994. – 334 с.
28. Николаева Т. Д. Украинская народная одежда. Среднее Поднепровье. – К., 1987.
29. Рафаенко В. Я. Народные художественные промыслы. - М., 1988.
30. Рунге В. Ф. История дизайна науки и техники. – М., 2006.
31. Сензюк П. К. Композиция в декоративно-прикладном искусстве, – К., 1988.
32. Станкевич М. А. Украинские вытынанки. - К., 1984.
33. Сумцов Н. Ф. Писанки. – К., 1981.
34. Тиц А. А., Воробьева Е. В. Пластический язык архитектуры. – М.: Стройиздат, 1986. – 312 с.
35. Цойгнер Г. Учение о цвете. – М. Издательство литературы по строительству, 1971. – 158 с.
36. Шпара П. Е., Шпара И. П. Техническая эстетика и основы художественного конструирования К.: Вища школа, 1989. – 247 с.
37. Янсон Х. В. и Янсон Энтони Ф. Основы истории искусств. Спб., 1996_ http://www.etnolog.org.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=162